

RESEÑA DE LIBROS

Gonzalo FERNÁNDEZ, *Economía agraria gallega. Modernización y convergencia con la CE*, Coren, Ourense, 1993.

Trátase da memoria anual da agricultura galega, que este ano acordou alternar un ano de memoria, outro de tema selecto. Trátase dunha proposta de política agraria para Galicia, e duns modelos de modernización para a agricultura galega.

Galicia ten unha taxa moi elevada de emprego agrario, polo que uns obxectivos de medranza e converxencia cos países da súa contorna consistirían en reduci-la taxa de emprego no sector agrario e pesqueiro dende o 31,9% para o 6,6% (media CE) ou ben para o 11,8% (media española) segundo datos de 1990. Galicia tería, por consecuencia, un “excedente teórico de emprego agrario” de 174.379 persoas en 1991 se usamos como referencia a converxencia do PIB agrario español ou de 164.124 se tomamos como referencia a porcentaxe da poboación activa agraria na poboación activa. Isto, “utilizando como criterio de referencia o proceso de converxencia da economía galega coa contorna española”. Isto suporía a expulsión do 66,6% ou ben o 62,7% de emprego supérfluo no agro galego, presentando tamén o obxectivo de crear empregos na industria e nos servizos: o problema de converxencia con Europa é para Galicia un problema de ritmo de mudanza na estrutura sectorial, e unha taxa de mdranza do 3% superios á española se queremos cometela en 12 anos, ou do 2% para 18.

Para a modernización e desenvolvemento do sector agrario cabe diferenciar:

"a. Actividades agrarias caracterizadas polo seu elevado grao de modernización e desenvolvemento e de inserción nun complexo agroalimentario moderno" 163 (avicultura, porcino, outros menores).

"b. Actividades orientadas hacia o mercado, pero insuficientemente insertas nun complexo agroalimentario moderno, ó menos en varias das súas compoñentes" 164 (vacún e outras agrícolas).

"c. Actividades cun marcado carácter tradicional, desconectadas do mercado e do complexo agroalimentario, e por consecuencia pouco ou nada modernizadas" 164.

Nas solucións, hai que valorar as “experiencias demostración”, é dicir: aquelas realizacións de proxectos que ó funcionaren ben “confirman a validez de algúns criterios fundamentais”: a) orientación ó mercado, b) inserción nun complexo agroalimentario, incluíndo a actividade agraria, a industrialización e a comercialización;

c) desenvolvendo a actividade agraria de grupo (integración, asociación); d) cunha política agraria galega consonte con estes principios; e) con explotacións agrarias de dimensións axeitadas. Para a política agraria, “é necesario realizar un estudio do mercado agroalimentario e de produtos forestais a escala Comunitaria, tratando de identifica-las súas características e tendencias e as vías de penetración dos produtos galegos nos mesmos. Por outra parte, é necesario esculca-las aptitudes productivas do espazo agrario galego, tanto en términos físicos como económicos. A partir destes dous tipos de coñecementos, actualmente inexistentes ou moi deficientemente concretados no ámbito mecroeconómico galego, poderíanse identificar criterios básicos de referencia para a ordenación productiva do espazo agrario galego, para a estratexia de modernización e desenvolvemento, para o deseño de políticas e actuacións e para a orientación axeitada dos titulares de explotacións agrarias. Un tipo de coñecementos como o exposto non pode ser acometido polos propios agricultores e gandeiros, xa que rebasan en moito as súas posibilidades. E sen embargo son esenciais para centra-las actuacións... ó cabo, a esculca é unha peza clave do desenvolvemento” 176-177¹.

No obxectivo de explotacións agrarias modernas, a orientación da actividade agraria ó complexo agroalimentario conduce á subordinación da agricultura á industria e aquí aparece unha fonte conflictual, xa que o marco estrutural tradicional é resistente ó cambio: “Isto explica que os maiores avances na modernización se logran en actividades tales como o porcino ou a avicultura, escasamente dependentes do espazo agrario local e da súa configuración estrutural. No vacún ou na viticultura, por exemplo, os avances cara a modernización sitúanse fundamentalmente no ámbito industrial e comercial”, é dicir: a agricultura galega poderíase mellor modernizar prescindindo das estruturas agrarias, ou sexa, da realidade rural-agraria galega “tradicional”: do cadro tírase que o “exceso de emprego agrario convértese nunha das deficiencias estruturais con maior significado” 203. Habería pois que reduci-lo número de explotacións no 80% e o de UTA no 87% para aproximarse ás medias española e comunitaria. Estima o custo da transferencia da correlativa 75% da propiedade necesaria para concentrar as explotacións en case un billón de pesetas, ademais da recolocación de empregos e das xubilacións anticipadas.

Comparanza de medias das explotacións agrarias galegas. G. Fernández, cit, p. 203.

	Galicia	Estado español	CE
Unidade de Traballo Anual	1.4	0.9	0.8
Ha. S.A.U.	3.13	13.84	13.25
SAU/UTA	2.2 Ha	15.2 Ha	16.4 Ha

¹ Este traballo de esculca é abordado pola Xunta de Galicia de maneira deficiente, por veces con destrozos, que saibamos sen criterios orientativos e case sempre sen que sirva de base para unhas accións rigorosas e transformadoras.

Na elección de actividades agrarias débense observar os criterios: a) as que demostren capacidade competitiva de penetración no mercado; b) a experiencia derivada da tradición terá pouco que dicir xa que son moitos os cambios que se andan a producir, c) permanente atención ó mercado e flexibilidade de adaptación productiva, implicando a necesidade dunha permanente investigación dos mercados agroalimentarios; d) “optimiza-la correlación entre as aptitudes productivas do espazo agrario galego e as capacidades de absorción dos mercados” e) “sobre a base dunha ordenación productiva do espazo agrario será posible que os agricultores e gandeiros poidan realizar unha elección axeitada de actividades, configuren, dimensionen e organicen as súas explotacións, desenvolvan fórmulas de asociacionismo homoxéneas e especializadas e que se poida configurar un complexo agroalimentario axeitado ás actividades seleccionadas” 232; f) diferencia-las actividades económicas (competitivas, submetidas ós requirimentos do mercado) e as “sociais” destinadas a manter un medio rural coidado, atractivo e “equilibradamente” poboado, estes últimos mantidos con cargo ós presupostos públicos g) as actividades identificadas como viables o menos dependentes posible do medio físico e da súa configuración estrutural, que dificulta a súa evolución.

A gandeiría de vacún “convértese no punto de referencia esencial na orientación do desenvolvemento agrícola e gandeiro, á vez que na dimensión económica máis relevante do sector agrario galego 234, á que se destina o 55% da superficie agrícola e o 44% da PFA, pero “cunha inserción moi deficiente no complexo agroalimentario”235. A inserción nun complexo agroalimentario lácteo partiría dun control do 10% do consumo marquista do mercado español polas empresas galegas para chegar a un 30%, tarefa asignada no Plan Lácteo da Xunta. Se as 513.679 vacas de Galicia estivesen en explotacións similares ás europeas, habería 33.865 explotacións no canto das 111.592 (é dicir: debería haber unha concentración de explotacións que diminuíra o 70% delas). Por tanto un modelo de vacún que a) concentrara drasticamente as explotacións b) se insertara disciplinadamente no complexo agroalimentario, c) as industrias galegas afortalándose vigorosamente para organizar e capta-los mercados que precisa.

Insístese na necesidade de abandonar a diversificación da explotación actual -xustificada apenas por un autoconsumo que non vai pervivir- e de especializarse buscando as dimensións axeitadas. A diversidade “traba a especialización productiva e a homoxeneidade e dimensión axeitada da oferta”. Para unha axeitada selección habería que atender ós cocientes ingresos/Ha, ingresos/UTA e marxes. En Galicia a produción por ha é elevada, non así a produción/UTA e as marxes brutas por explotación. A actual distribución dos cultivos oríentase máis ben a baixas producións/Ha e /UTA, sendo os máis altos as hortalizas, viñado, frutas e froles que ocupan, sen embargo, unha porcentaxe moi baixa da superficie. “Se se formula como obxectivo de desenvolvemento agrario en Galicia o logro dunha Marxe Bruta por UTA similar á media española sería necesario actuar en tres direccións converxentes entre si: reduci-lo nivel de emprego agrario ou UTA no 64%; amplía-lo tamaño das explotacións, reducindo o número das mesmas ó 45% e mellora-la selección de actividades mediante un axeitamento entre as aptitudes productivas do espazo agrario e as esixencias do mercado. Sen ter en conta

a mellora na selección de actividades, a explotación resultante do cambio proposto tería 5.65 ha de SAU e 0.92 UTA, cunha marxe bruta total por explotación de 5,65 UDE e por UTA de 5,78 UDE” 269. “Os tres factores que condicionan de maneira máis importante os rendimentos da poboación agraria son o tamaño da explotación, o nivel de emprego e o tipo de actividade” 273.

Abordar estes cambios quere unha política agraria e uns cambios de talantes e de cultura na poboación, dirixida a todo un reordenamento do espazo agrario, da financiación... “Non se trata de manter situacións economicamente insostibles, como de promove-lo cambio” 289. “A especialización da actividade agraria incide no espazo, no tipo de actividade, na configuración das explotacións, no volume e características da produción, no marco estrutural, no complexo agroalimentario e o seu contido, na política agraria, nas fórmulas de asociacionismos e en última instancia no concepto de desenvolvemento rural e agrario” 350.

É moi importante e moi necesario este tipo de estudos, e moito máis se van acompañados por xentes -Gonzalo Fernández- e institucións -Coren- que insistan na transformación real do país, tanto nas súas prácticas concretas como na súa incidencia transformadora do agro galego en xeral, como reclamando da Administración da Xunta un tipo de política agraria que o país tan perentoriamente necesita.

Apuntemos tres observacións: primeira, que sexa editado en castelán: xa é tempo de que unha institución tan arraizada como Coren participe do proceso de normalización lingüística, uníndose ás varias iniciativas de recuperación e dignificación da nosa lingua. Segunda, a necesidade dun esforzo de sistematización da exposición, xa que a lectura faise por veces confusa, dispersa e repetitiva, e moi prolongada -357 páxinas-. Terceira, apóstase por un descomunal esforzo de transformación e adaptación ás directrices da CE, pero menos a negociación dos intereses de Galicia cos obxectivos da CE.

**Os artistas
procuran a calidade da súa obra.
Nós coidamos a calidade
dos nosos servizos.**

auditoria / asesoría fiscal / asesoría laboral
estudos económicos e financeiros / organización e desenvolvemento contábel
selección e formación de persoal.

unipro

P. y Margall, 72, baixo - 36202 Vigo - Apartado 887
Teléfono 986 23 86 04 - Telefax: 20 56 04

Bianco Porto, 2, entresuelo - 36001 Pontevedra - Apartado 214
Teléfonos 986 85 54 12 - 16 - Telefax: 84 29 43

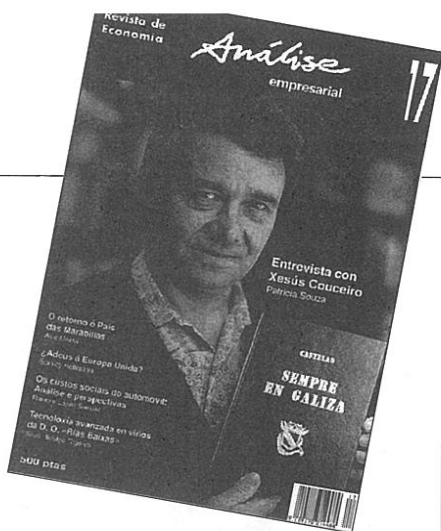
Avenida da Mariña, 132 - 1.ª A - 36600 Vilagarcía - Apartado 333
Teléfono 986 50 71 97 - Telefax: 50 03 46

Ramon González, 14-1.ª - 36400 Porrño
Teléfono 986/33 63 36 - 33 62 10 - Telefax: 33 50 30

ANÁLISE EMPRESARIAL

REVISTA DE
INFORMACIÓN
ECONÓMICA

Prezo da subscrición: 1.200 pts.
Catro números ó ano
O pagamento débese realizar mediante cheque
ou reembolso ó nome de:
ANÁLISE EMPRESARIAL
Pi i Margall, 72 baixo
VIGO 36202
Apdo. Correos 1331 VIGO
SUBSCRIBIÓNS E INFORMACIÓN
Telf. (986) 29 94 48

PREZO DA SUBSCRICIÓN: 1.200 PTAS. POR TRES NUMEROS Ó ANO

FOLLA DE SUBSCRICIÓN

Empresa Actividade N.I.F.
 Á atención de
 Rúa Poboación C.P.
 Telf. Télex Fax

FORMA DE PAGAMENTO

- Acompaño cheque Nominativo nº Banco/Caixa
- Contra reembolso do primeiro exemplar recibido. Domiciliación bancaria

Moi Sres. Nosos:

Rógolle a Vds. que con cargo á miña conta nº, fagan efectivos os recibos que lles presente anualmente UNIPRO EDITORIAL, S.A., na miña calidade de subscritor de ANÁLISE EMPRESARIAL

Banco/Caixa Axencia Nº

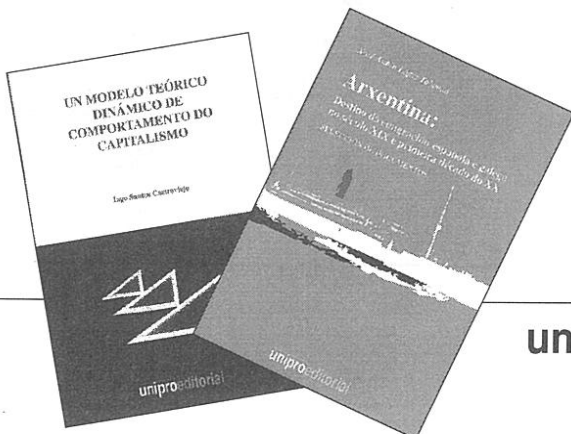
Poboación Provincia

Nome do titular

Sinatura

Data: de de 19

NOVEDADES EDITORIAIS

UN MODELO TEÓRICO
DINÁMICO DE
COMPORTAMENTO DO
CAPITALISMO

Lago Santos Castroviejo

ARXENTINA: Destino da
emigración española e
galega no século XIX e
primeira década do XX.
Selección de documentos.

Xosé Antón López Taboada

unipro editorial